

Obsah

I.	UVEDENÍ DO TÉMATU	7
1.	Proč právě imaginace?	9
2.	Několik slov k metodě	13
II.	CLIVE STAPLES LEWIS	17
1.	Kontext Lewisova myšlení: „Jed subjektivismu“	20
2.	Protilátka první: Rozum	22
	Rozum jako „orgán pravdy“	22
	Racionální argument pro Boží existenci	24
3.	Protilátka druhá: Imaginace	25
	„Intelekt“ a „imaginace“: nesmiřitelné napětí	25
	Exkurs I. Vymezení klíčových pojmů „imaginace“ a „imaginativní“	26
	„Sehnsucht“ jako estetická a náboženská zkušenost	27
	Co je „Sehnsucht“?	28
	Dialektika touhy	30
	Apologetický argument z touhy	32
	Přirozená a nadpřirozená krása jakožto kopie a originál	34
	Souvislost estetické a náboženské zkušenosti: inspirace R. Ottem	35
	Další inspirační zdroje	39
	a. Platón	39
	b. Novoplatónská hierarchická kosmologie	40
	Idolatrie	43
	Vědomí archaického člověka	44
	Idolatrie archaického člověka	46
	Romantická idolatrie	48
4.	„Intelekt“ a „imaginace“: smíření v Kristu	51
	Mýtus	52
	Exkurs II. Vymezení základních pojmů užitých v souvislostech epistemologie	53

Mýtus a pravda	54
Izrael: mýtus a zákon	58
Inkarnace	59
Inkarnace jako kosmologický vzorec	60
Paralely viděné z obrácené perspektivy	61
„Veliký tanec“ neboli Trojice jako kosmologický vzorec	63
Vykoupení jako součást Velikého Tance	65
Mýtus se stal skutečností: rozum a imaginace na cestě ke smíření?	68
5. Rozum a imaginace ve vztahu dialektického napětí jako stěžejní Lewisovo téma	70
„Enjoyment“ versus „Contemplation“	71
Lewisovo pojetí imaginace: na cestě k ucelené teorii	73
Great War	74
Imaginace a pravda	75
„Anatomie“ imaginace: 3 stupně, nebo též „perceptivní“ a „kreativní“ imaginace	76
Pravda a význam / rozum a imaginace	77
„Nesmíšeně a nerozděleně“: imaginace a rozum v dialektickém napětí	79
Imaginace jako Boží zrcadlo: psycho-fyzický paralelismus	82
Pravdivé metafyzické obrazy	83
6. Shrnutí	86
III. OWEN BARFIELD	89
1. „Pocitovaná proměna vědomí“	92
Vakuum a cesta ven: Poezie jako nositelka „významu“	92
„Pocitovaná proměna vědomí“ a „Sehnsucht“	95
2. Teorie jazyka	100
Poetický jazyk	102
Metafora	104
Dvojí sémantická rovina: lexikální význam a význam mluvčího	105
Poetická (aktivní) role mluvčího	108
Sémantický vývoj jazyka	110

„History in English Words“	111
Dvojí funkce jazyka: vyjádření a komunikace	112
Další sémantická dvojice: materiální a nemateriální význam slov	114
Sémantické tendence v průběhu času	115
a. Expanze	115
b. Kontrakce	117
Nemateriální význam je původně materiálním významem	119
Materiální význam je původně nemateriálním významem	121
Materiální je nemateriální význam	123
Barfieldova polemika s moderními lingvistickými přístupy, aneb „Kde se vzal význam?“	124
Původ významu podle pozitivistů: „metaforické období“ a „teorie kořenů“	125
Barfieldova alternativa: archaická „sémantická jednota“	128
Shrnutí Barfieldovy sémantické teorie: Od „sémantické jednoty“ k „mrtvým metaforám“, od „mrtvých metafor“ k „pravdivým metaforám“	132
Lewis a Tolkien jako Barfieldovi žáci	134
a. Vliv na Lewise: „Sémantická jednota“ a „žakovská metafora“	134
b. Vliv na Tolkiena: „Sémantická jednota“ pouze v „druhotném světě“?	140
3. Evoluce vědomí	145
Východiska	145
Souvislost jazyka a vědomí	147
Subjektivní vědomí: „reprezentace“, „figurace“, „myšlení“	150
a. Reprezentace	150
b. Figurace	153
c. Alfa-myšlení	154
d. Beta-myšlení	156
Participace subjektu a objektu	157
Exkurs III. Barfield a Steiner / Barfield a antroposofie	160
Evoluce vědomí I. - od jednoty k mnohosti (od originální participace k úplné subjekt-objektové separaci)	164
Průběh evoluce vědomí	165
Fáze I. – Prehistorie	165
Fáze II. – Počátky lidských dějin: „Originální participace“ (věk „Smyslové duše“)	167

Fáze III. – starověk a středověk: Od originální participace k emancipaci subjektu (věk „Intelektuální duše“)	174
Fáze IV. – Moderní epocha a současnost:	
Idolatrie (věk „Uvědomělé duše“)	181
„Vnitřní význam“ evoluce vědomí	193
Pád	195
Pád jako tragédie	196
Pád jako příležitost	199
Evoluce vědomí II. – od mnohosti k jednotě (od separace subjektu a objektu k finální participaci)	203
Celkové schéma: kosmická evoluce ve tvaru písmene U	203
Podmínky uskutečnění finální participace	206
Kristovská událost jako zlomový bod kosmického vývoje	206
Imaginace jako klíčový nástroj přechodu do finální participace	213
4. Imaginace	215
Primární imaginace	216
Sekundární imaginace	218
Filozofická či systematická imaginace a její rozvinutí	223
5. Závěr, nebo začátek? (vědomí na cestě k „finální participaci“, neboli k věku „Duchového člověka“)	230
IV. ZÁVĚR: LEWIS A BARFIELD JAKO VZÁJEMNÉ „PROTIPÓLY“, NEBO JAKO „POLARITA PROTIKLADŮ“?	237
1. Estetická zkušenost jako prvotní impuls: „Sehnuscht“ nebo „pocitovaná proměna vědomí“	240
2. Rozkol mezi intelektem a imaginací a jeho smíření: „dialektická oscilace“ nebo „polarita protikladů“	242
3. Kristus: „kosmický ženich“ nebo „zvnitřněný logos“	243
4. Člověk a imaginace: „romantická láska“ nebo „sňatek“	247
5. „Kde je ve mně to místo, kam Tě mohu pozvat, můj Bože?“	249
BIBLIOGRAFIE	251